

İnsan ve Hayat'tan

Süreç

Değirmenlerin tarihi, dünyanın tarihine çok benzer. Şairlerin, değirmeni sürekli dünyaya benzetmelerinin sebebi, burada saklıdır.

Değirmen, içindeki buğdayı, arpayı, mısırı öğütür; dünya da içindeki insanı, bitkiyi, hayvanı... Değirmencilikte bazı icatlar yapılır ve yeni icatlar, öncekileri tarihin sayfaları arasına gönderir. Dünya tarihi de böyledir, çağlar açan icatlar ve olaylar, arkasında hep kapattığı çağların üzerine kurulur.

"Kültür Kodlarına İşlenen Değirmen" dosyası, Anadolu'nun el değirmeninden, İstanbul'un at değirmenine kadar yakın geçmişimize doğru, güzel bir yolculuğa çıkarıyor. Bu yolculukta, bazı okurlar el değirmenini saatlerce çeviren kollardaki sızıyı hissedecek. Bazı okurlarsa, değirmenden dönerken merkebe yüklenen emek ve alın terinin ne kadar pahalı olduğunu hatırlayacak. Genç okurlar ise değirmenin taşını döndürenlerin, geride bıraktıkları izleri, edebiyatla yoğrulmuş olarak okurken, uzaklara gitmenin kolay fakat geçmişte kalmanın zor olduğunu görecekler.

Yine yer yer, yaşlanan bir insanın arkasından yapılan konuşmalar zihinlere gelecek. Saçlarını değirmende ağartmamış; ununu elemiş, eleğini asmış ve kandilinin yağı tükenmiş kişilerin yüz hatları belirecek, okurken.

Değirmen konusunun her detayında, ibretlik sözler var. Bu sözler insanın kanına ve canına işleyen hayat sürecinin kendisidir.

Dosya konusunu okuduktan hemen sonra, editörün tavsiyesi olarak "Görgülü Karga" bölümündeki "Memleket Havası" hikayesini okuyabilirsiniz. Kurgu da olsa bu hikaye, geriye bıraktığımız memleketlerimizin, viraneye dönmüş gerçekliğini apaçık bir şekilde hissetmemize yardımcı oluyor.

Bu ayki sayıda, bunlardan başka birbirinden ilginç yazılar da var. "Siberden Konteynıra DNA Çöpçüleri"

ve "Bedavanın Bedeli" başlıklı yazılar, ilginç oldukları kadar önemli gerçekleri hatırlatıyorlar.

"Salgında Çocukların Ruh Sağlığı" başlıklı yazı ise bugünler için oldukça önemli bir konuyu ele alıyor.

SÜZGEÇ bölümünde "Dünyaya Düşenlerin Akıbeti, Gök Taşları" konusu var. "Uzaydan Neler Gelir?" sorusu, bugünün insanların zihnini meşgul ettiği gibi geçmişte yaşayan insanların zihnini de meşgul etmiş.

"Alışmak mı Zordur Kabullenmek mi?" başlığı ile Genç Hayat eki, yine dolu dolu hazırlandı.

Kültür kodlarına işlenmiş, unutulmaya yüz tutmuş değerleri hatırlatan, yeni sayılarda buluşmak dileği ile...

Regâib Kandili'nizi tebrik ederiz.

Aktüel Kültür Dergisi
**İNSAN VE
HAYAT**

ŞUBAT 2021 - SAYI 132

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına imtiyaz Sahibi HÜSEYİN GÜNEY
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) HARUN ÖZDEMİR
Yayın Koordinatörü ÜMİT YÜKSEL
Editörler ERCAN ERDOĞAN, HAKAN ALTUNYURT,
ŞENOL GENÇ
Katkıda Bulunanlar SELMAN ASLAN, BARBAROS
DOĞAN, İDRİS EREN, SEYHAN TUNALI, ÖMER DEMİR,
ERDOĞAN OĞULTEKİN, YASİN ODABAŞI, FERHAT KAYA,
SÂFİ GÜLAÇAR, SAİD ÜNALAN, MEHMET ALİ ASLAN,
TUNAHAN COŞKUN, BAHATTİN VERİM, MELEK AKTÜRK,
MUSTAFA BORAN, ARİF ÖZTÜRK, KÜBRA ER, ŞEYMA
EROL, ÖMER UYSAL
Tasarım Uygulama FATİH DEVREZ
Web AURORA BİLİŞİM

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Yayıncılık Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
huseyin.guney@camlicabasim.com

BASKI VE CİLT

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1309-5978

DOĞU AVRUPA BAYİİ

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90 - Fax. +49 221 690 589 29
avrupa@yedikita.com.tr

BATI AVRUPA BAYİİ

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

İnsan ve Hayat Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergiye gönderilen yazılar, yayınlansın ya da yayınlansın îade edilmez. Dergimiz, yazılar üzerinde gerekli müdâhaleyi yapma hakkına sâhiptir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Dergide yayımlanan yazı ve reklamların her türlü mesuliyeti yazarlarına ve sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
abonemerkezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 18

insanvehayat.com bilgi@insanvehayat.com

    / insanvehayatdergisi

Dünyaya Mercek 8

Aktif Okur 10

Haberler 12

Kültür Kodlarına İşlenen Değirmen 14

Değişen, Öğütülen Değil, 18

Değirmendir

Değirmen Yolunu Arşınlayanlar 22

Küçük İnsanların Büyük Korkuları 26

DNA Çöpçüleri 30

"Daha İyisi Yapılana Kadar 34

En İyisi Bu" Hatası

Bedavanın Bedeli 36

Zeytin Yaprağı 38

Salgında Çocukların Ruh Sağlığı 42

Hikaye: Marifet Onda Birde 46

Görgülü Karga 48

Endonezya Mutfağı 50

İyi Bir Kargo Hizmeti Almak 54

Poliglotların Sırrı 58

Süzgeç: Gök Taşları 61

Bulmaca 71

İçindekiler

İ

GÖZLER

Gökyüzünde bir şey vardı. Kim bilir? Birisi, elindeki kumandayla, havada gezen bir makineyi oynatıyordu. O esnada bütün çocuklar etrafına toplandı ve hayranlıkla bütünleşmiş bir şaşkınlık içerisinde izlemeye başladılar. Sanki makine havada duruyor da gökyüzü dönüyordu. Şaşkınlık ilk başta yerini sükûta, sükût ise bir müddet sonra yerini seslere bırakmıştı. Sesler, neşeli ve yırtıcı. Gözler, onlar da bir noktaya odaklanmıştı. Hayretle doluydular fakat daima hedefe odaklıydılar. Makinenin pervanesi her pırpır edisinde, kalpler heyecanla atıyordu. Ufak, minik, temiz kalpler. Kumanda edenle, kumanda edilenin baktıkları noktalar birbirine tamamen zıt istikametteler. Fotoğrafın hikayesi buydu işte...

(Endonezya)

3) Duygular

Aralık sayısında yer alan “Uzaktan Yetişkin” yazısı beni biraz duygulandırdı. Ortaya çıkan duygularımı sizinle paylaşmak istedim. Her anne evladını en mükemmel şekilde yetiştirmek ister. Ama maalesef bazen, bir karmaşanın arasında doğru yolu bulmak kolay olmaz. Kaş yaparken göz çıkarmak an meselesidir çünkü. İşte tam da böyle bir zamanda

ilaç gibi gelen bir yazı okudum ve o yolu belledim. Hayatımıza kattığımız bu güzellikler için teşekkür ederiz. (F. Arıcı, İstanbul)

4) Loğ

Aralık sayınızda yazmış olduğunuz “YUVAKLAR \ LOĞLAR” yazınızı tekrar tekrar okudum. Beni doğup büyüdüğüm, yaşadığım yerlere götürdü. Hususi ile son kısmı dikkate şayan olmuş. Evin damı gibi, insanlarda sadır damından içeriye zararlı şeylerin sızmasına mani olmalı, sadırını sıkı tutacak yuvağı bulmalı ve yuvakla, loğla iyice sağlamlaştırmalı ki orayı tahrip edecek, o duvarları yıkacak şeyler içeriye

sızmasın.... O sağlam yuvağı bulanlardan ve mucebi ile kullanabilenlerden olma temennileri ile... (B. İnanç, Kabakça)

5) Refik

“İnsanlığın Bitmeyen Yolculuğu” konularını okurken bir ara, dosyayı neden hazırladığınıza kafa yorarken buldum kendimi. İnsanın yolu uzun, insanlık yolu uzun, insan olmak istediği için yolu uzun... Bunları düşünürken bir konuyu atladığımız aklıma geldi. İnsanın uzun yolculuğunda yol arkadaşı, “refiki” yol kadar önemlidir. Bir yazınızda da yol arkadaşını işleyebilirsiniz. Aslında mail yazarken, “yol arkadaşı” yazısını yazıp göndermek ve eksik kalmış, bunu da ileriki sayılarda yayınlayın, diyecektim. Bunu istedim, fakat okumak ve değerlendirmek, yazmaktan çok kolaymış. Yazarsanız, okumak isteriz, diye bitiriyorum. (A. Sever, Çankırı)

Aktif okurlar! Derginizle alakalı değerlendirmelerinizi bilgi@insanvehayat.com'a gönderin, yayınlansın.

*Kar yağıyor. Değirmen yoluna revan
olmuş atın sırtında buğday çuvalı yüklü.
Canhıraş şekilde değirmene varılıyor.
Uzunca bir bekleyiş var sırada. Çuvalı
yanaştırma vakti geldiğinde, görülüyor
ki değirmenin taşı itinayla dönüyor. İçine
ne atılırsa onu öğütüyor.*

BAHATTİN VERİM

KÜLTÜR KODLARINA İŞLENEN DEĞİRMEN

skinin manzara-i umumiyesi çok farklıydı. Değirmen yolunda çekilen sıkıntı, beklerken gösterilen sabır, çuvalı yüklerken ayrı, indirirken ayrı sarf edilen emek, hepsi, damaklara dokunacak lezzet yolunun birer basamağıydı.

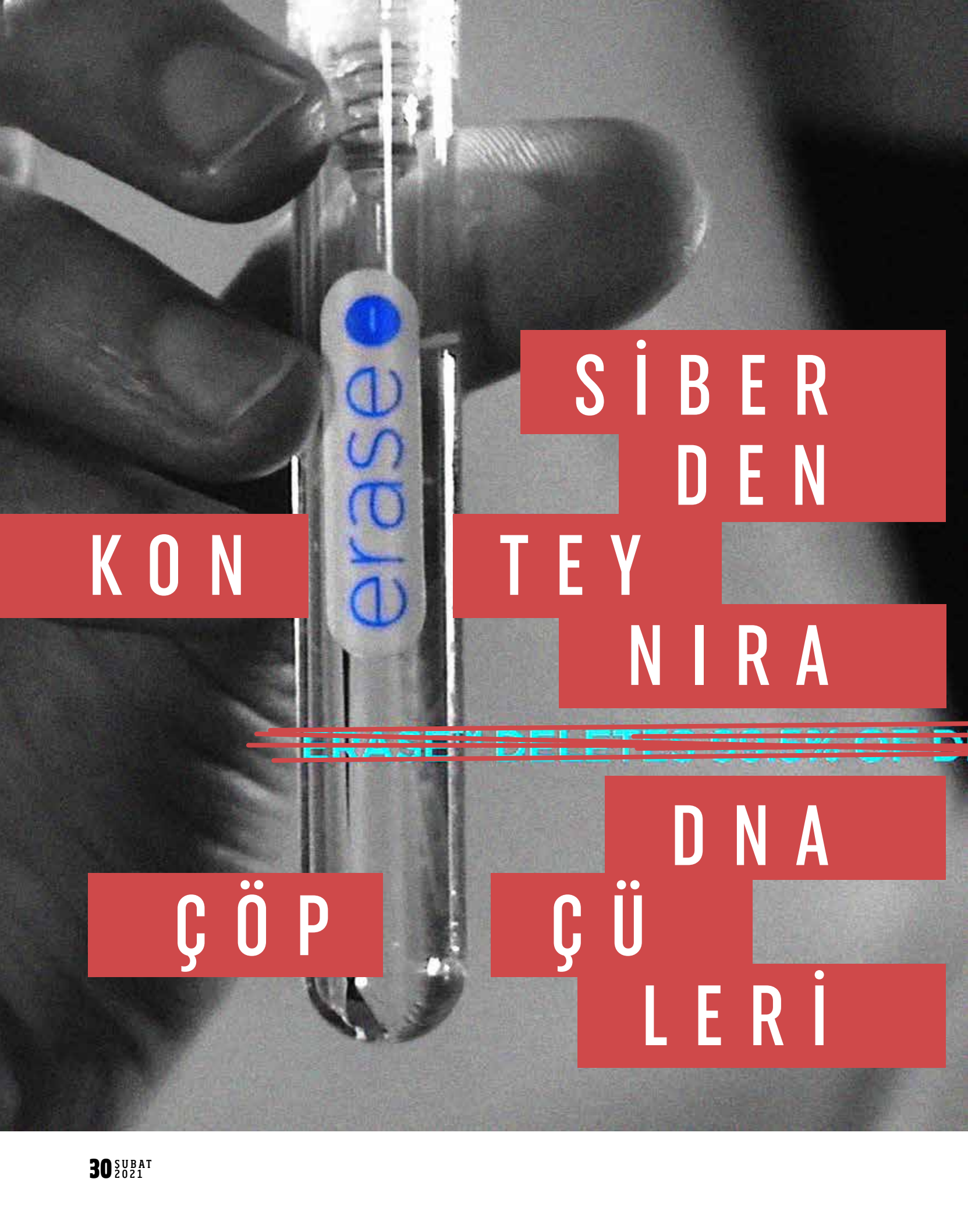
Konuşmaya başladık mı, geçmişe olan hasretten bahsediyoruz. Her şeyin içerisine karışan sunilik, insanı ister istemez buna itiyor da olabilir. Bugünkü manzaraya baktığımız zaman, değirmen yolunda birçok şey değişmiş durumda. Değirmenin yolunu arşınlayanların ayak izleri kaybolmuş. Eski değirmenler de yok artık, hepsi makineleşmiş. Malzemeye metal tadı karışmış. Ayrıca un, isteyenin ayağına geliyor. Ortada ne emek ne gayret ne de sabır var. Oysa onlar, yemeğe lezzet katan tuz ve baharat gibidirler. Onlarsız ne ekmeğin ne de ağzın tadı olur.

Kültür kodlarında saklı değirmen kelimeleri

Her ne olursa olsun, bir kültürde uzun yıllar kendisine yer bulmayı başarmışsa, onun izleri, kültür kodlarının arasına işlenir. Değirmen, yer bulmayı başaranlardan sadece bir tanesidir. Kültürün arasındaki kodlarını bulmak için, değirmene has tabirlere bir göz atmak gerekir.

Değirmen ile ilgili kullanılan birçok kelime ve terim var. Mesela ölçü birimi olarak, kile, yarım, şinik, ölçek, teneke ve hakla kullanılmış. Kile: 2 teneke = 32 kg, Yarım:1 teneke=16 kg, Şinik: Yarım teneke = 8 kg, Ölçek: Şinığın yarısı = 4 kg, Hakla: Değirmenlerde hak almak için kullanılan ölçü aletidir. 1 hakla 1,6 kg civarındadır. Bu ölçü birimlerinin hiçbirisini artık kullanmıyoruz. Çünkü değirmene ihtiyacımız kalmadı. Ya da öyle zannediyoruz.

Eğer bir su değirmenine yolunuz düşerse, ilk göreceğiniz şey, suyu değirmene getiren “ark” olacaktır. Bazı yerlerde “bağlak, bent, hark, su kanalı” gibi isimler verilse de genel olarak “ark” ismi kullanılır. Suyun arktan değirmene yolculuğu ise önce “seğirdim oluğuna” oradan “ambara” oradan da “karanlık oluğa” sonra da “boyra” denilen, suyun çarka

KON

SİBER
DEN

TEY

NİRA

ÇÖP

ÇÜ

DNA

LERİ

ARIF ÖZTÜRK

Bedavanın Bedeli

İNTERNETİ BAĞIMLILIK DÜZEYİNDE KULLANAN BİR ÖĞRENCİYLE, TEKNOLOJİNİN BİLİNCİ KULLANIMI VE ÖZELLİKLE SOSYAL MEDYANIN FAYDA VE ZARARLARI ÜZERİNE GÖRÜŞME YAPIYORDUK. MAKSAT, TEKNOLOJİ VE İNTERNETİ NORMAL DÜZEYDE VE FAYDALI ŞEKİLDE KULLANMASINI SAĞLAMAKTI. KONU, BEDAVANIN BEDELİNE KADAR UZANDI.

F

aydaları ve zararlarıyla tartışılan internet, hayatımızda önemli bir yer edinmiş durumda. Faydaları ve zararları ile konuşmaya da

devam ediyor. Bizim analizimiz de klasik tartışmalardan öteye gitmedi. Bunları listeledikten sonra, asıl önemli olanın kullanıcının interneti nasıl kullandığı hususu olduğunu fark ettik.

Bununla birlikte, öğrencinin fayda olarak sunduğu maddelerden biri dikkatimi çekti: “Sosyal medya uygulamalarının ücretsiz olması”. Bu uygulamaların ücretsiz olması, ulaşılabilirliğini kolaylaştırıyor. Fakat sosyal medyanın ücretsiz olma özelliğiyle, faydalı olduğunu söyleyebilir miyiz?

Hakikaten sosyal medya uygulamalarının çoğu ücretsiz kullanıma sunulmaktadır. Hatta bazıları mobil cihazlara yüklü olarak geliyor. Böylelikle, bu uygulamanın ihtiyacı karşıladığı mesajı verilirken, sağladığı hizmetten bedava yararlanıyor olmak da cazip hale getiriyor.

Her sene çeşitli araştırmalar yapılır ve dünyanın en çok kazanan şirketleri sıralanır. Hepimizin bildiği bazı sosyal medya uygulamalarının sahibi olan şirketler, bu listelerde ilk sıralarda yer alır. Burada akla şöyle bir soru geliyor; “Kullanıcıdan para almadıkları halde nasıl bu kadar çok para kazanıyorlar?”

Ücretsiz ama çok kazanıyor

Ücretsiz oldukları halde çok kazanmaları için sosyal medya platformlarının, yaptıkları şey basit aslında; kullanıcının dikkatini çekmek. Kullanıcı, uygulamada ne kadar çok vakit geçirirse, onlar için iyidir. Bunu sağlamanın yolu, kullanıcının dikkatini uygulama üzerinde tutmaktan geçer. Bu dikkati, başkalarına satmak yoluyla da para kazanma süreci başlar.

İş aslında, Michel Ende'nin masalı andıran romanı “Momo”da, insanların zamanlarını toplayarak güçlenenlerin durumuna benziyor. Topladıkları dikkat ve kullanıcıdan çaldıkları zaman, onlar için çok önemli. Kullanıcıdan para almıyor, bunun yerine onlardan daha çok “zaman” talep ediyorlar. Bir kişi uygulamayı kullandıkça, onlar arka planda bunu paraya dönüştürüyor.

Salgında Çocukların Ruh Sağlığı

Pandemi kavramı hayatımıza girdiğinden beri 7'den 70'e hepimizin gündelik hayatı değişti. 191 ülkede, okulların kapanmasıyla yaklaşık 1,6 milyar öğrenci, okuldan uzak kaldı. Ebeveyn ve eğitimciler, çocukların özellikle de ruh sağlığını koruyabilmek için adeta iki kişilik bir mücadeleye sürdürüyor.

ŞUBAT 2021

SÜZGEÇ

DÜNYAYA
DÜŞENLERİN
AKİBETİ

Gök
Taşları

